

Nadváhou nebo obezitou trpí více než 60 % dospělé populace

Podle nejnovějšího výzkumu agentury Ipsos pro Společnost klinické obezitologie má více než šest z deseti dospělých Čechů nadváhu nebo obezitu. Průměrná hodnota BMI činí 27,9, což odpovídá kategorii nadváhy a přibližuje se hranici obezity.

Výzkum navazuje na dlouhodobé sledování české populace, které v předchozích letech realizovaly agentury STEM/Mark (2013) a STEM (2020). Srovnání všech tří měření ukazuje, že po výrazném nárůstu výskytu obezity mezi lety 2013 a 2020 se sice další růst zastavil, ale návrat k nižší hmotnosti po pandemii nenastal. Pouze 3 z 10 mužů a 4 z 10 žen mají normální hmotnost.

Zastavení růstu obezity lze vnímat jako první pozitivní signál, odborníci však upozorňují, že sice jde o stagnaci na vysoké úrovni, nikoli však o zlepšení.

Co ukázal výzkum?

- 28 % respondentů se léčí s vysokým krevním tlakem,
- 11 % se léčí s cukrovkou,
- 47 % uvádí výskyt obezity v rodině,
- pouze 14 % konzultuje svou hmotnost s lékařem,
- pravidelně sportuje pouze přibližně polovina populace, přičemž pohybová aktivita snižuje průměrnou hodnotu BMI o více než 2 body.

Zdroj: tisková zpráva

Od skalpelu k robotice: Urologie ve VFN udává české i evropské trendy v oboru

Více než 2 300 specializovaných urologických výkonů ročně a celkem přes 450 urologických robotických operací – to jsou možnosti Urologické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze. Významné urologické pracoviště poskytuje komplexní diagnostickou a léčebnou péči dospělým i dětským pacientům v celém rozsahu urologie s výjimkou transplantace ledvin a je také největším českým výukovým urologickým centrem. Erudovaný tým kliniky ročně provede přes 2 300 specializovaných urologických výkonů. Jejich široké spektrum zahrnuje i rozsáhlé rekonstrukční operace, endourologické výkony a uroonkologickou chirurgii. Urologická klinika je zároveň součástí Komplexního onkologického centra a zajišťuje diagnostiku a operační léčbu zhoubných nádorů prostaty, ledvin, močového měchýře, močovodu, penisu či varlat. Mezi unikátní výkony prováděné na urologické klinice u dospělých pacientů se řadí odstranění močových kamenů, které lze až z 80 % řešit neinvazivně. Pracoviště se zabývá také diagnostikou a léčbou úniků moči u mužů (například po operacích prostaty nebo po míšních poraněních) s 90% úspěšností.

Lékaři Urologické kliniky spolupracují s dalšími specialisty zejména z Kliniky gynekologie, porodnictví a neonatologie 1. LF UK a VFN při operační léčbě gynekologických

malignit, endometriózy či komplikací při léčbě gynekologických chorob, jako jsou různé druhy píštělí či zúžení močovodu. Úzká spolupráce s cévními a všeobecnými chirurgy probíhá při operační léčbě pokročilých nádorů ledvin a oblasti malé pánve.

Rozvoj miniinvazivní chirurgie v robotickém centru

V posledních letech klinika rozšířila spektrum miniinvazivních výkonů díky novému robotickému centru vybavenému systémem da Vinci. První robotická operace se zde uskutečnila 4. 12. 2023. Jednalo se o radikální prostatektomii a provedl ji operační tým pod vedením primáře kliniky MUDr. Michala Pešla, FEBU. Do konce roku bude mít robotické centrum na svém kontě 480 provedených urologických výkonů. Robotický systém využívají i další kliniky VFN, aktuálně Klinika gynekologie, porodnictví a neonatologie a I. chirurgická klinika – břišní, hrudní a úrazové chirurgie.

Robotická miniinvazivní operativa se používá pro více než 20 typů výkonů a umožňuje je provádět šetrnějším způsobem.

Je kombinací výhod laparoskopie a možností počítačové techniky. Největší procento urologických výkonů patří těm z onkologických příčin (například radikální prostatektomie). K dalším výkonům patří odstranění resekce ledvin, radikální cystektomie a dále roboticky asistovaná pyeloplastika.

Dětské oddělení na Urologické klinice 1. LF UK a VFN poskytuje péči v celé šíři dětské urologie kromě onkologické

problematiky. Dětské urologové provádějí laparoskopicky kompletní rekonstrukční operativu vrozených vývojových vad, věnují se řešení závažných vrozených vad chlapečského i dívčího genitálu a jsou průkopníky prací v oboru vývoje plodnosti u dospívajících chlapců. I pro operace některých pacientů zde využívají roboticky asistovanou miniinvasivní chirurgii.

Zdroj: tisková zpráva

Nová vyhláška o elektronických cigaretách – krok k racionální regulaci nikotinových produktů

Od 1. prosince 2025 nabyla účinnosti vyhláška Ministerstva zdravotnictví 429/2025 Sb., která mění pravidla pro elektronické cigarety, náhradní náplně a bylinné výrobky ke kouření, a představuje tak další přísun k směrem k racionální, na důkazech založené regulaci nikotinových produktů. Tato právní úprava přináší několik zásadních posunů.

Regulace zakazuje obaly připomínající sladkosti, hračky, herní motivy a jiné vizuální prvky, které mohou oslovovat nezletilé. Tyto a podobné prvky byly opakovaně identifikovány jako jeden z faktorů experimentace s nikotinem u mladistvých nezletilých.

Klíčový je zásah do složení. Vyhláška zakazuje minerální/rostlinné oleje a tuky (i jako ředidla), kanabinoidy a deriváty, psychomodulační a jiné návykové látky. Neméně důležité

jsou cukry a sladidla či jiné složky vytvářející sladkou vůni/příchuť, s výjimkou výrobků s definovanou tzv. charakteristickou příchutí. Tato konstrukce v praxi *de facto* eliminuje cukrovinkové a podobně lákavé profily. Vyhláška současně zavádí přílohy s absolutními základy složek a limity vybraných látek.

Vyhláška nepřináší plošné zákazy příchutí ani postupy, které by elektronické cigarety postavily na roveň spalovanému tabáku, jak to vidíme v některých jiných evropských zemích. Tím umožňuje ponechat regulované alternativy dostupné pro lidi, kteří by jinak pokračovali v kouření. Tento detail má zásadní dopad na veřejné zdraví, protože přechod od spalování tabáku k méně rizikové formě užívání je jedním z nejsilnějších faktorů snížení morbidit a mortality spojené s kouřením.

Zdroj: tisková zpráva

Naděje pro pacienty s karcinomem prostaty: VFN spustila léčbu radiofarmakem

Odborníci z Ústavu nukleární medicíny 1. LF UK a VFN poskytli léčbu radiofarmakem Pluvicto (¹⁷⁷lutecium-vipivotide tetraacetan) prvním pacientovi v listopadu 2025. Inovativní léčba cílí na nádor samotný a okolní zdravé tkáň téměř nezasahuje. Všeobecná fakultní nemocnice v Praze se zařazuje mezi několik málo pracovišť v ČR, která pokrokovou terapii nyní poskytují.

Při terapii je nutné dodržet pravidla radiační ochrany a nakládání s odpady – léčebná látka se vylučuje močí. Ústav

využívá uzavřený stacionář, jehož součástí je speciální toaleta s filtračním systémem, která radioaktivní odpad bezpečně zachytí, aby mohl být s odstupem kontrolovaně zlikvidován. Pacienti po aplikaci radiofarmaka zůstávají až šest hodin v izolaci.

Podání terapie je obvykle jednoduché a dobře tolerované. Pacient může po několika hodinách v izolaci bezprostředně po aplikaci léku odejít domů, zhruba dva týdny pak musí dodržovat režim podle zásad radiační ochrany. Pro okolí však významné riziko nepředstavuje.

Zdroj: tisková zpráva

Digitální revoluce v nemocnici

Skupina B. Braun jako první v Česku zavádí ve spolupráci s dodavatelem nemocničních informačních systémů obousměrnou digitální komunikaci podávání infuzí, která zvyšuje bezpečnost pro pacienty i personál, šetří čas

Načítání kódu do infuzního přístroje

a minimalizuje kybernetické hrozby. Jde o digitální platformu OnlineSuitePlus, která umožňuje zdravotníkům přístup k terapiím odkudkoli – na displeji počítače, tabletu či mobilu. Díky tomu mohou informace doslova nosit v kapse a sledovat průběh aplikované terapie v reálném čase. Platforma OnlineSuitePlus obsahuje také modul OneView, který zobrazuje průběh všech spuštěných terapií na oddělení na jednom displeji – sestry i lékaři tak mají okamžitý přehled. Klíčovým prvkem je obousměrná digitální komunikace: data z nemocničního informačního systému (NIS) putují díky OnlineSuitePlus do infuzní pumpy, která pacientovi dává léčivo a informace o průběhu léčby odesílá infuzní pampa do tabletu/mobilu/PC zdravotníka. Systém tak eliminuje manuální zadávání i nutnost přepisování údajů, čímž výrazně zvyšuje bezpečnost a šetří čas.

Pilotní projekt je zacílen na ARO Klauďánovy nemocnice v Mladé Boleslavi, kde probíhá integrace OS+ s nemocničním informačním systémem STAPRO. Nejprve se ověřuje kompletní datový tok – od zadání léčby v NIS až po výstup do infuzní pumpy a z pumpy. Cílem je simulovat reálný provoz bez rizika pro pacienta. Po úspěšném testování bude následovat školení personálu a spuštění reálného provozu.

Zdroj: tisková zpráva

Expertní tým ECMO zachraňuje novorozence s rizikem respiračního a oběhového selhání již 15 let

Tým ECMO Všeobecné fakultní nemocnice v Praze ošetřil od roku 2010 již 124 dětí, z toho 83 novorozenců. K použití mimotělní membránové oxygenace (ECMO) u novorozenců a kojenců lékaři přistupují, když jiné možnosti záchrany života selhaly.

Terapii ECMO potřebují děti, u nichž došlo k respiračnímu selhání, které se nedaří zvládnout umělou plicní ventilací, nebo k oběhovému selhání, které se nedaří zvládnout farmakologickou podporou. Jedná se nejčastěji o novorozence po vdechnutí zkalené plodové vody, se sepsí, přetrvávající plicní hypertenzí, dalším důvodem jsou genetické příčiny, ale také vrozená brániční kýla.

Program ECMO ve VFN byl zahájen v roce 2007 a tým ECMO je jako jediný v ČR schopen ošetřit pacienty všech věkových kategorií – dětská a novorozenecká část programu

ECMO byla ve VFN zahájena v roce 2010. Vývoj dětského ECMO směřuje k větší miniaturizaci přístrojů, zlepšení biokompatibility materiálů a individualizaci léčby. Roste také využití tzv. transportního ECMO, které umožňuje převoz kriticky nemocných dětí mezi nemocnicemi bez přerušení podpory. Podle vzdálenosti tým volí buď pozemní transport sanitkou ve spolupráci se ZZS, nebo letecký transport prostřednictvím Armády ČR. V obou případech má tým až 6 členů (dětský intenzivista, kardiochirurg, dětská sestra specialista, 2 instrumentárky a perfuzionista) se speciálním inkubátorem vybaveným pumpou pro mimotělní oběh, ohřívacem a směšovačem plynů. Samozřejmostí je ventilátor pro umělou plicní ventilaci, monitor a několik infuzních pump.

Zdroj: tisková zpráva

Jen šest procent pacientů s karcinomem slinivky přežije pět let

Karcinom slinivky patří mezi nejagresivnější nádory a ročně na něj zemře téměř 2 200 Čechů. Počet pacientů každoročně stoupá, a pokud se na nemoc přijde pozdě, je průměrná doba dožití pouze rok a půl.

Odborníci nyní zkoumají možné vodítko k odhalení karcinomu slinivky, a to rozvoj diabetu u starších lidí, kteří nejsou obézní a na stanovenou léčbu špatně reagují. Nádor totiž dlouho předtím, než se jej podaří odhalit, může vyvolat diabetes.

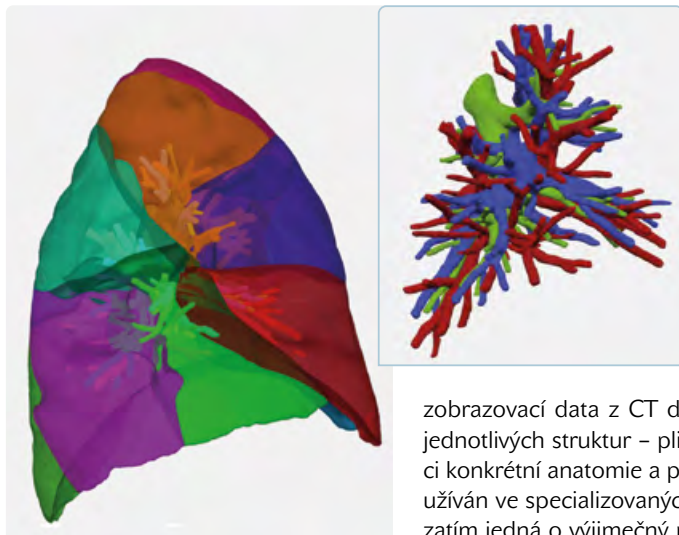
Program časného záchytu karcinomu pankreatu

Bezpříznakové pacienty v raném stadiu nemoci by měl také pomoci odhalit program časného záchytu karcinomu

pankreatu České gastroenterologické společnosti (ČGS). Tento program je zaměřen na osoby, u nichž je riziko vzniku nádoru vyšší než 5 %, tedy na tzv. vysoce rizikové jedince. Patří sem lidé, kteří mají alespoň dva příbuzné s karcinomem pankreatu, z nichž alespoň jeden je příbuzný prvního stupně (rodič, sourozenec, dítě). Další ohroženou skupinu tvoří lidé s dědičně podmíněnou formou chronické pankreatitidy, tzv. hereditární pankreatitidou, nebo nositelé některých genetických mutací. Zatím lékaři vyšetřili přibližně 300 takových jedinců. U tří z nich odhalili nádorové onemocnění a u třetiny abnormální nález na slinivce, který nadále sledují. K vyšetření pacientů slouží centra vysoce specializované péče pro digestivní endoskopie, která spolupracují s ambulantními gastroenterology, praktickými lékaři, internisty a onkology.

Zdroj: tisková zpráva

Lékaři FN Motol využili 3D vizualizaci plicní anatomie k přesnějšímu zacílení chirurgického zákroku

Lékaři III. chirurgické kliniky 1. LF UK a FN Motol poprvé využili softwarový nástroj pro 3D vizualizaci plicní anatomie vytvořené na základě CT vyšetření pro detailní předoperační plánování operace plic. Cílem bylo předem přesně anatomicky lokalizovat drobné ložisko v komplikované centrální oblasti pravé plicce a umožnit tak chirurgům zvolit co nejšetnější typ resekce s důrazem na maximální zachování funkčního plicního parenchymu. V konkrétním případě slovenské pacientky přispělo 3D plánování k odvrácení rozsáhlejší operace, která by jinak byla nezbytná.

Model byl zpracován pomocí softwaru Materialise Mimics 3D Core (viz obr.), který umožňuje převést zobrazovací data z CT do formy prostorového modelu. Na základě segmentace jednotlivých struktur – plicní tkáně, cév a bronchů – lze vytvořit přesnou vizualizaci konkrétní anatomie a připravit individuální operační strategii. Model je běžně využíván ve specializovaných centrech v západní Evropě, v českém prostředí se však zatím jedná o výjimečný přístup.

Zdroj: tisková zpráva